

حال «فرهنگ عامه» خوب نیست

■ احمد خواجه نژاد
مدیر مسئول

در گذشته نه چندان دور که نظام آموزش و انتقال پیام، هنوز اینگونه دستخوش دگرگونی نشده بود، «فرهنگ عامه» اصلی‌ترین محتوایی بود که در بسته‌های مورد پسند، توسط نسل قبل در کلاس‌ها و محافل شب نشینی، قصه خوانی‌های پدر بزرگ‌ها و مادر بزرگ‌ها، پرده‌خانی و نقالی و شعر و موسیقی محلی به نسل جدید منتقل می‌شد و ارتباط بین نسلی را حفظ و تعلق خاطر نوجوانان و جوانان را به هویت فرهنگ بومی و محلی خود، مستحکم می‌کرد.

با توسعه و پیشرفت در عرصه‌های مختلف زندگی بشر به ویژه در حوزه آموزش و رسانه که دست آوردهای بزرگی به دنبال داشت، علی‌رغم ثمرات ارزشمند آن، به علت نوع نگرش و عدم شناخت دقیق، برخی جوامع هم چون ما، در حوزه‌هایی همانند «فرهنگ عامه» با مشکلاتی مواجه شدیم.

متأسفانه نظام آموزش و پرورش و متولیان امر فرهنگ، هنر و رسانه، نتوانستند از این ابزار نوین و موثر به نحو مطلوب بهره بگیرند و برای استفاده از آن به منظور حفظ و گسترش فرهنگ بومی و محلی، برنامه مناسبی ارائه نگردید و هر روز که می‌گذرد، فرصت‌ها از دست می‌روند. نتیجه آن شد که روز به روز در حوزه‌های مختلف فولکلور از جمله زبان، گویش، لهجه، مراسم بومی و محلی، جشن‌ها، آئین‌های مذهبی، موسیقی و آوازهای محلی، غذاها و خوراکی‌های بومی، لباس و پوشاک محلی، معماری و... از هویت تاریخی خود فاصله بگیریم. و این فاصله رابطه‌ی بین نسل‌های مختلف را بیشتر و بیشتر کند و در یک کلام باید بگوییم؛ حال «فرهنگ عامه» ما خوب نیست.

امروز به دلیل ناآشنایی جوانان و نوجوانان ما با فرهنگ بومی و محلی خود و مسلط شدن آداب و رسوم و سبک زندگی صاحبان علم و رسانه، بسیاری از جوانان ما، سخن گفتن به زبان و گویش محلی و برگزاری جشن‌ها و مراسم به سبک اجداد خود و حتی خوردن غذاهای محلی را مایه ننگ و عار می‌دانند و به نوعی هر روز از فرهنگ دودمانی خود دور و دورتر می‌شوند. این مشکل در عرصه‌های مختلف جامعه خودش را نشان می‌دهد و امروز کمتر پدر و مادری را می‌توان یافت که از شکاف گفتمانی و اختلاف شدید در نظام ارزشی خود و فرزندانش شاکی نباشد.

در هر حال اگر به دنبال پیوستگی و ایجاد تعلق خاطر به ملیت و زادگاه و زیست بوم خود هستیم چاره‌ای جز استفاده از کیمیای ارزشمند «فرهنگ عامه» نیست، چرا که این گوهر گرانبها هم چون ساروجی است که می‌تواند آجر و خشت نظام اجتماعی ما را مستحکم و یکپارچه کند و راه، کنار گذاشتن ابزار نوین نیست، بلکه تغییر نگرش‌ها نسبت به این پدیده و تلاش برای تولید محتوا از فرهنگ عامه و اصیل و ریشه دار ماست.